

ENCONTRE ENTRE OZAL I PAPANDREU

Declaració de no-guerra entre Grècia i Turquia

Després de 36 anys d'incomunicació, els primers ministres de Grècia i Turquia s'han reunit per parlar. Encara que persisteixen els contenciosos que han enfrontat tradicionalment aquests dos països, l'encontre pot representar un punt d'inflexió en les seves conflictives relacions.

Goretti Palau i Sicart

Després dels signes d'esperança inaugurats en la cimera de la ciutat suïssa de Davos, el pasat més de febrer, les relacions entre Grècia i Turquia estan de nou estancades en el seu estatus de *no-guerra*. Aquest estancament s'ha evidenciat en el viatge del primer ministre turc fet a Atenes a mitjan juny, durant el qual no s'ha aconseguit cap resultat positiu, sobretot en el conflicte de Xipre. Des del 1978 no havia tingut lloc cap cimera entre primers ministres de tots dos països, quan Bulent Ecevit, llavors cap de govern turc, i el seu homòleg grec, Constantino Karamanlis, es van trobar a Suïssa per parlar de tots els conflictes.

Andreas Papandreu.

En aquesta importantíssima reunió entre el primer ministre de Grècia, Andreas Papandreu, i el de Turquia, Turgut Ozal, es va arribar a un acord per a normalitzar les relacions, concretat en la creació de dues comissions bilaterals. L'una, encarregada de la cooperació en diversos sectors, i l'altra, encarregada d'estudiar la possibilitat d'una solució als problemes més delicats que en aquests moments dividixen els dos estats.

Turgut Ozal.

Els conflictes entre ells són greus: la sobirania sobre el mar Egeu i l'exploració econòmica de la seva plataforma continental, de gran riquesa minera i petrolera. Grècia defensa ser la mestressa dels drets d'exploració de tota la plataforma que s'estén per sota de totes les illes d'aquest mar. En canvi, Turquia proposa que aquesta plataforma sigui dividida equitativament a través de negociacions, basant-se en les lleis internacionals sobre la plataforma continental.

Grècia reivindica l'extensió de les aigües territorials de les seves illes a 12 milles, segons la Convenció sobre el Dret del Mar de 1982, que Turquia no va firmar. Per part turca es defensa que aquesta convenció és inaplicable a la zona del mar Egeu, ja que el 71,5% del mar passaria a convertir-se en grec, i tan sols el 8,8% seria turc. En l'actualitat, el 43% del mar Egeu és grec, el 7,59 és turc i la resta és mar oberta.

L'extensió de l'espai aeri, que Grècia vol a 10 milles i Turquia tan sols reconeix a 6, és una altra de les discrepàncies que impossibiliten que els acords greco-turcs arribin a bona fi.

Les minories turques que viuen a Grècia són també un motiu de conflicte, així com el de la colònia que viu a Turquia, que des de 1964 tenien prohibits els seus drets de ciutadania i les seves propietats congelades. Arran de la trobada de Davos, i com a únic pas positiu aconseguit, Turquia va anul·lar aquest decret.

Però un dels temes de més importància actualment és el de Xipre. Turquia va envair aquesta illa el 1974, i va passar a ocupar un 36% del territori del nord, dividint l'illa en dos. Es calcula que està ocupat per uns 20.000 soldats turcs, i la seva retirada és una de les condicions perquè puguin ser realitzats els pactes fets a la ciutat suïssa.

Pel març d'aquest any, arran de la cimera de l'Aliança Atlàntica, Ozal i Papandreu van tenir una nova reunió a Brussel·les, i a través d'una declaració conjunta als mitjans de comunicació donaven a conèixer la intenció de ratificar la trobada de Davos i que res no impedís el bon desenvolupament dels acords allà firmats.

Els propòsits de bona relació, però, encara no han produït cap resultat

substancial. El conegut com «l'esperit de Davos» es va veure seriosament desprestigiats quan per l'abril passat Grècia va impedir un acord financer dins la Comunitat Europea que hagués significat per a Turquia, com a membre associat a la CEE, rebre una ajuda financera d'uns 84.000 milions de pesetes.

Les raons adduïdes pel govern grec van ser la manca de respecte als drets humans per part del govern d'Ankara, i la falta d'efectivitat de les resolucions preses el mes de febrer, sobretot pel que fa a l'ocupació de l'illa de Xipre per part de les tropes turques, que no han iniciat cap retirada, ni total ni parcial, del nord de l'illa.

La visita d'Ozal a Grècia, la primera que s'ha produït d'un primer ministre turc a aquell país en 36 anys, no ha aportat resultat positiu que ratifiquessin «l'esperit de Davos». Per al primer ministre turc, la visita per si mateixa ja era un resultat positiu. Però els temes polèmics i de conflicte continuen en el mateix atzucac en què es trobaven abans de l'encontre a Suïssa.

Segons declaracions del primer ministre grec, Andreas Papandreu, mantenir l'actual situació ja era un pas endavant. Solucionar una història difícil de guerres i tensions durant tant de temps, sobretot al llarg de l'últim segle, no es fa en dues reunions. Pel que sembla, ara per ara s'imposa el diàleg sobre qualsevol altre tipus d'iniciativa.

Mentre que els turcs parlen d'amistat, els grecs prefereixen parlar de *no-guerra*. Com va dir el vice-ministre d'Afers Exteriors grec, Teodoros Pangalos, el més important de la cimera de Davos era «la decisió de tots dos governs de no arriscar-se a un nou con-

frontament. [...] No la pau, sinó la no guerra. [...] Però els problemes continuen damunt la taula i no s'ha resolt res».

La situació geoestratègica, tant de Grècia com de Turquia, són d'una gran importància militar en les relacions Est-Oest. D'aquí ve que l'OTAN s'inhibeixi davant els conflictes entre els dos països, i jugui, la major part de les vegades, a les dues bandes. Els EUA tenen en Turquia un aliat bastant fidel en aquests moments, pels seus propis interessos, i no veu amb bons ulls la negociació pendent amb el govern grec sobre el futur de les bases militars nord-americanes situades a Grècia.

No cal oblidar que Grècia s'ha demarcat en nombroses ocasions dels seus aliats occidentals, ha votat algunes vegades a favor del bloc socialista a l'ONU i s'ha negat a participar en

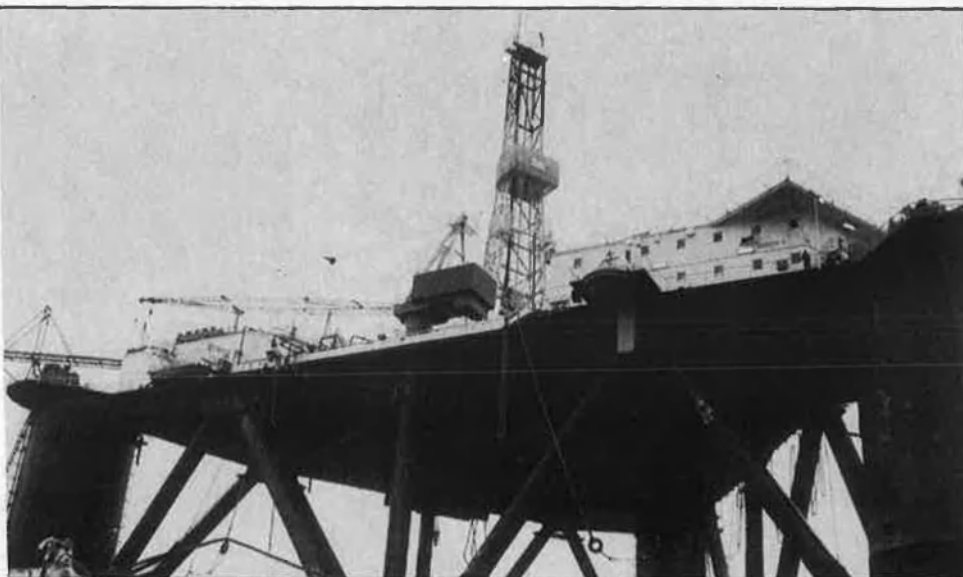
maniobres de l'Aliança Atlàntica al mar Egeu.

Per part de Turquia, s'hi afegeix el fet que l'estret del Bòsfor és l'únic accés a la Mediterrània dels països de l'Est. Això el fa d'un interès primordial com a aliat del bloc occidental, sobretot pel que fa als objectius del flanc sud de l'OTAN.

Durant la crisi del març de 1987, quan els turcs van enviar un vaixell a realitzar unes prospeccions al mar Egeu, escortat per vaixells de guerra i que va estar a punt de desencadenar un conflicte entre Grècia i Turquia, el cap de govern grec, Papandreu, va declarar que estava convençut que tant els EUA com l'OTAN estaven informats de l'acció turca i tenia el seu suport.

El conflicte es va resoldre quan Turgut Ozal va anunciar que el vaixell prospector faria la seva feina sense sortir de les aigües jurisdiccionals de Turquia. A partir d'aquí, Grècia va reprendre les activitats de la base nord-americana de Nea Makri, que havia suspès davant aquesta greu crisi greco-turca. Les pressions dels EUA i dels aliats occidentals van ajudar a frenar la crisi.

La mala relació entre Grècia i Turquia, que sembla que no s'arregla ni tan sols després de les declaracions de bona voluntat de les últimes trobades dels dos primers ministres, és un punt feble per la defensa de l'OTAN a la zona. Són els dos únics membres de l'organització Atlàntica que estan en conflicte, i Andreas Papandreu havia arribat a dir, des que és en el poder, el 1981, que «el perill per a Grècia no prové del nord ni dels països del Pacte de Varsòvia, sinó de l'est [de Turquia]».

Grècia defensa els drets d'explotació de tota la plataforma petrolera que s'estén per sota de les illes del mar Egeu.